

VILÁGOS SÁG

I. ÉVFOLYAM

AZ ERDÉLYI MAGYAR DOLGOZÓK LAPJA

23. SZÁM

Jó munkát!

Még mindig sokan vannak a panaszosok. Hol az a baj, hogy közmunkára visznek el valakit akarata ellenére, hol azon kesereg valaki, hogy még mindig nem tud semmit eltűnt hozzátartozóiról. Vidéken is éppen ezer és egy akadálya van a munkának s bizony tudunk olyanokról is, akik még mindig pincékbe bujva várják az idők mulását. Mondanunk sem kell, hogy mindezeknek a panaszosoknak fogalmuk sincs a tényleges helyzetről és a közös érdekek szerint való követelményekről. Nem tudják azt, hogy a hitlerista-fasiszta uralmi szándékoktól kirobbantott háboru még nem múlt el s vagy beállunk azok közé, akik e háboru diadalmas befejezését segítik elő, vagy még ma is áldozatává válhatunk a háborus forgatagnak, éppen saját tétlenségünk, restségünk, az emberiség közös ügye iránt tanusított közömbös magatartásunk miatt.

Új világ nyílt meg előttünk a Vörös Hadsereg győzelmes előretérése nyomában, s aki ennek az új világnak a szabad távlatai között megtalálja magát, azt már nem érheti baj. Már csak azért sem, mert hiszen a népszabadság lehetőségei közt éppen a bajok ellen való harcot tekintik élete magasabb emberi céljának. Micsoda lelkiismerettel bujhatik el például valaki a közmunka elől? Nem közérdek-e az, hogy megfelelő buzamennyiség kerüljön a mezőkről cséplés alá, a faluból a malomba, s a malomból liszt alakjában a pékhez? Nem minden egyes lakos szükséglete-e a romok és hulladékok eltávolítása? Nem az ittélő népek mind-egyikének közös jövőjéről van-e szó akkor, ha a fasizmus megsemmisítésért küzdő hadakat, akárcsak a legkisebb mozdulattal is, támogatjuk?

Igaz, igaz, hogy a közmunkához méltányos és igazságos beosztás kell, nehogy éppen magát a munkát, mindenki munkáját zavarja a különböző igénybevételek egymásbakavarodása. De lehet-e más a józan és okos munkabeosztások előfeltétele, mint éppen tömegeink öntudatos megmozdulása és szervezett jelentkezése a közös érdekek kielégítésére? A munkásság gyönyörű példája máris megmutatta, hogy ez a helyes út. Azokban az üzemekben, ahol a munkásosztály harcoss öntudattal többtermelést fogadott, ahol a dolgozók a villanyszolgáltatás, a telefon és posta, a vasuti forgalom helyreállításán fáradoznak s élelmiszert vagy ruházati cikkeket gyártanak a küzdő hadaknak és a lakosságnak, ott nincs már panasz. Ott a jól végzett, becéletes munka felemelő érzése fordítja a tekinteteket a jövő szépséges lehetőségei felé.

Feltápáskodott végre földműveségünk is az örökös panaszok hinárjából. Amit a háboru elvitt, azt elvitte, legyenek átkozottak mindazok, akik a háborut fasiszta politikájukkal a nyakunkra hozták! Az elmúlt vasárnap két nagy földműves-gyűlés is szakított a bajos örökös telhánytorgatásával s ott ragadta meg a dolgok lényegét, ahonnan át lehet fordítani mindent a jobb jövő felé: a munkánál. Földműveseink a megyében s itt a városban is szervezeten kívánják elvégezni a rájuk háruló társadalmi kötelezettségeket, legyen az akár mezei munka a közellátás biztosítására, akár pedig közcélú fuvarozás, és e szervezett munkához közösen rakják a háboru for-

Malinovszky tábornagy csapatai részt ütöttek Budapest védelmi vonalán

Jászberény felől indult átkaroló támadás

MOSZKVA, november 14. (Rádió) A szovjet tudósítóiroda hadijelentése: November 13-án csapataink elfoglalták Jászapáti, valamint még több más helységet, köztük Jászkisér, Jásznehálytelek, Táplószentmárton, Táplóbiacske, Pusztakürt, Pánd, Bény és Káva községeket, valamint Pusztakürt és Jászkisér vasutállomását.

A többi arcvonalszakaszon járőrtevékenység folyt.

November 12-én 24 német harcokocsit semmisítettünk meg.

MOSZKVA, november 14. (Tass) Mint a hivatalos szovjet hadijelentés kiegészítése közli, Malinovszky tábornok csapatai mély részt ütöttek azokban a védelmi állásokban, melyek Budapesttől délre és délkele-

huzódnak. Csapataink — mondja a jelentés — döntő győzelmet arattak az ellenség gyalogsági alakulatai felett és súlyos veszteségeket okoztak a német és magyar csapatoknak. Malinovszky tábornagy jelentős hadmozdulatai bekerítéssel fenyegetik azokat a német kötelekeket, amelyek Budapest déli külvárosait védelmezik.

A magyar főváros külső negyedei most közvetlen az orosz ágyuk tüzkörébe esnek. Malinovszky felvonultatta nehézágyúit, páncélosait és utcai harcokra kiképzett és kipróbált különleges csapatait, hogy minden ellenállás leküzdésével behatoljon magába a fővárosba.

Londonban — mint egy Reuter jelentés közli — rámutatnak arra, hogy a Budapest kö-

rül kiépített védelmi állás eleve sikertelenségre van ítélve. Ezt a védelmi vonalat meg tudják kerülni dél és északkelet felől. A jelek szerint azonban a németek hajlandók sokezer magyar élete árán is feláldozni Budapestet, hogy időt nyerjenek ausztriai védelmi vonalaik kiépítésére. Ezzel összefüggésben utálnak dánoki Miklós Béla és Vörös János vezérezredes, a honvédevezérkar főnöke, valamint Hatz Ottó ezredes, a 7. magyar hadtest vezérkari főnöke felhívásaira, melyek a németek elleni harcra szólítják fel a magyar honvédséget és a dolgozókat.

13-án a 20. magyar hadosztály nagy veszteséget szenvedett. Szovjet csapatok ezer foglyot ejtettek.

A németek megkezdték Saarbrücken kiürítését

A 3-ik amerikai hadsereg csapatai elfoglalták Metz külső erődítményeit

LONDON, november 14. (Reuter) Kelet-Franciaországban Patton tábornok 3-ik amerikai hadserege folytatva offenzíváját, bekerítő mozdulatokat hajtott végre és Metz—Nancy között újabb térfelnyerést ért el. Az amerikai harcokocsik több helyen átlépték a Seille-folyót. A hidak nagyrésze épségben került a szövetségesek kezére. A chateau —salinsi körzetet teljesen megtisztították. A Vogézek lejtőin is tovább folyik az előnyomulás. A front északi részén az amerikai csapatok visszafoglalták a Königsmachen környékén átmenetileg elvesztett terepet és kiterjesztették hidőállásukat.

A 3-ik hadsereg csapatai ro-

hammal elfoglalták Metz három erődítményét. A nagy offenzíva első két napján 32.000 német katona esett fogságba. A németek rendkívül heves ellenállást tanusítanak Metz környékén, hogy megakadályozzák a bekerítő hadmozdulatokat. Metz fontos kulcsállás a Saar-vidék

fém- és acéltipari központjai felé. Legutóbbi jelentések szerint a németek megkezdték Saarbrücken részleges kiürítését.

A Reuter-iroda jelentése szerint Montgomery csapatai a partraszállás kezdete óta 200.000 német foglyot ejtettek.

A második német titkos fegyver is csődöt mondott

LONDON, november 14. (Rádió) A Daily Telegraph megállapítja, hogy a robbanó rakéták egyáltalában nem zavarják meg London megszokott életét.

A Times szerint e rakéták újabb bevetésének célja az volt, hogy felvillanyozzák a német népet a vereség árnyékában.

gatótagából éppen maradt szerszámait. Emelt homokkal áll tehát a földműves is a munkás mellé, hogy közös egységfrontban vívja meg az újjáépítés nagy harcát.

Es nemcsak a munkások és földművesek, hanem a demokrata kisiparosok, az új társadalmi lehetőségeket felismerő tisztviselők és tanárok, a szervezkedő orvosok és mérnökök, a dolgozók megannyi más kategóriái is szorre bekapcsolódnak ebbe a munkába, amely az egymás mellett lakó népek békéjére mind-

ezen népek közös társadalmi kibontakozását, népi-demokrata újraéledését kívánja teljessé tenni.

A munka jelszava hatat minden értelmes emberre. Minden józan és igaz ember tudja, hogy csakis munkával pótolhatjuk a háborus károkat, helyettesíthetjük az elsodortakat, engesztelhetjük ki a bizalmatlanságokat s nyerhetjük meg egy szabadságharcos világ megbecsülését és testi támogatását.

A munkának ebben a sodrában előbb-utóbb nem marad már más pa-

naszos, csak az, aki csökönnyözen nem akar tudni a közösség érdekeiről és akár butaságával, akár pedig lelkebe rejtett fasiszta elfogultságával — szabotál! Nézzünk ezért szemébe minden panaszosnak. Lássuk el tanácsot, osszuk be a munkába s tegyük lehetővé, hogy saját magunk is hozzájárulhasson a dolgok nagy és végleges rendezéséhez. Ha még ezután is a panasz mellett tart ki, ragadjuk torkon, mint közös embert, ügyeink rosszakaróját.

Balogh István

AZ ERDÉLYI ZSIDÓSÁG TRAGÉDIAJA (III.)

16.000 ember szorong a téglaszáritókban

Március utolsó napjaiban már ismeretessé váltak a zsidóság teljes elszigetelésére vonatkozó kormánytervek. A tuszként még el nem hurcolt zsidó értelmiségiek körében mozgalmak indult. Hogyan enyhítsék a helyzetet, hogyan ellensúlyozzák az óráról-órára fokozódó német nyomást? A vagyon- és életbiztonság a mélypont felé csökkent. A propaganda már emlegette a gettót a zsidóság köré.

Április 4-én a zsidó hitközség értekezletre ült össze, hogy áttekinthető helyzetképet alkosson és megbeszélje a segélynyújtás módjait. A Gestapo szervei ugyanis árukészleteken, főleg bőrön és fűszereműeken kívül takarót, párnát és rengeteg egyéb háziholmit is gyűjtöttek s ezzel már nemcsak az üzleti, hanem a magánéletet is dúlni kezdték. A hitközség jelentős pénzügyi alap megteremtését készítette elő a közösség tagjait ért, egyre fokozódó nehézségek fedezésére.

Az ülésezés során megjelent Fischer József ügyvéd, a hitközség hosszú időn át volt elnöke és bejelentette, hogy megbízatást kapott zsidó tanács alakítására. A tanács feladatkörét a németek határozták meg. Kijelentették, hogy a tanács tagjai az életükkel játszanak, ha gyorsan és pontosan nem teljesítik a kapott parancsot. Gondoskodniuk kellett 150-200, majd 300-400 ember közmunkára való kirendeléséről, lakáskintalásokról témetek és németbarát személyiségek részére, valamint mindenféle ingóság juttatásáról.

Kolozsvár zsidósága egyre szűkebb területre szorult; 2-3, majd több családot költöztettek egy-egy lakásba az általános fasiszta térhódítás során. Az életszínvonal is egyre mélyebbre zuhant.

Közben a nyilas söpredék gondoskodott — főleg az elsőtétítés ideje alatt — a propaganda utcai terjesztéséről is: átfestették Kolozsár falait. Utan-utólag ez az ítéletszerű bejelentés volt a legszembetűnőbb: „Jön Szálasi!” Egyelőre csak Endre László jött, az ugynevezett zsidókérdés gyökeres megoldója. És a sárka csillag kötelező viselése, a közlekedés leg-rövidebb időre történő korlátozása, az utazási lehetőségek megvonása és más megszorító rendelkezések után következett a zsidók kényszerlakóhelyének kijelölése.

Kolozsváron a téglagyárt találtak a legalkalmasabbnak. Szakértők szerint 20.000 ember „kényelmesen elfér benne”. Meg is indult a zsidóság bezsúfolása a téglagyár területére.

A zsidó lakosság által legsűrűbben lakott IV. kerület kiürítésével kezdték meg a kényszerlakóhely benépesítését. Gépkocsikon hordották össze a családokat. Kezdetben mindenki 50 kilós csomagot vihetett magával, később azonban állandóan csökkentették ezt a mennyiséget, sőt több esetben az elhurcoltnak még takarót sem engedélyeztek. A téglagyár bejáratánál a Gestapo katonái várták az érkezőket. Durván nyitogatták a teherkocsik dongáit és hagyták, hogy a nők, öregek, gyermekek és betegek csomagostól lezuhanjanak az uttest tavaszi sarába. Puskatussal sürgették gyorsabb mozgásra a szerencsétleneket, s pofonokat osztogattak.

Bent a táborban szétlúgták a csomagokat, értékét után kutatva. Mindenkit tetőtől-talpig megmóztattak. Az ortodox férfiak szakállát és hajtincseit levágták és a nőket meglosztották rituális hajkendőjüktől. Az egyik fiatal Gestapo-tiszt különösen kitüntette magát a védtelenek ütle-

gelésében. A „szítán” átment családokat a téglaszáritókban helyezték el. Egy-egy, csak tetővel felszerelt, két oldalt teljesen nyitott, karámszerű helyiségben 24-24 embert zsúfoltak össze. Egy tál levét adtak ebédre s a kenyeret szemre mérték. A férfiakat és nőket állandóan hajszolták, hogy állandó tevékenység lássék a tábor életén. Az egyszerre több irányból kiadott rendelkezések megszegéséért kenyérmegvonással és szégyenzárkával sújtották a gettó lakóit.

Végül is mintegy 16.000 ember szorongott a szellős téglaszáritókban, kétségbe esve sorsának bizonytalansága felett.

Kezdetben a Gestapo ellenőrizte a tábor életét, később belső rendőrséget állítottak fel a férfi lakosság sorából. A drótkerítés ken túl a magyar rendőrség emberei cirkáltak. Ebben a második időszakban a város keresztényei, magyarok és románok egyaránt, jelentős mennyiségű élelmiszert és meleg ruhát csempészték be a táborba. Egy egészségügyi bizottság élén Konczvald Tibor dr. vizsgálta felül a helyzetet és felháboro-

Hitler kiáltványra beismeri, hogy Németországban jelentős ellenzéke van a nemzeti-szocialistáknak

LONDON, november 14. (Reuter) A német rádió szóvivője megcáfolta a Hitler betegségéről szóló hírt, de nem magyarázta meg, mi volt az oka annak, hogy a hosszú kiáltványt Hitler nem maga olvasta be a főhadiszállásán felszerelt mikrofonba. A londoni sajtó hosszasan foglalkozik ezzel a ténnyel. A Sunday Times arra a következtetésre jut, hogy Hitler tulajdonképpen lemondott és a hatalomért tülekedő Göbbels dr. és

A népfelkelés nem akadályozhatja meg Németország összeomlását

LONDON, november 14. (Rádió) Vasárnap eskették fel az egész Németország területén a Volksturm alakulatokat. Evvel kapcsolatban a londoni sajtó megjegyzi, hogy 1918-ban is, a vereség küszöbén a német politikusok és Tirpitz admirális a népfelkelés gondolatát vetették fel. Ez ugyan nem győzelem kivívására, hanem jobb béke-

MUNKÁSMOZGALOM

A SZOCIÁLDEMOKRATA PART AVATÓÜNNEPELYE. A kolozsvári Szociáldemokrata Part november 13-án, vasárnap délelőtt 10 óra körül Szabadság-tér (volt Fő-tér) 30. szám alatt, az I. emeleten levő párt helyiségében, avatóünnepélyt tart. A pártvezetőség az avatóünnepélyre ez uton hívja meg a párt tagjait.

Munkáslevelezőinkhez

Több munkásolvasonk cikket küldött be az igazságos közmunkaszolgálat megszervezése érdekében. Bírálatukkal teljesen egyetértünk. Időközben már rendelet jelent meg s abban az igazságos szellemben igyekszik a közmunkára való behívásokat rendezni, ahogy azt munkáslevelezőink szövétték. Kérjük, hogy ez-

dását fejezte ki a hiányosságok miatt. Erélyes közbenjárására emelték a fejadagokat és gyógyszereket utaltak ki. Következett azonban a harmadik időszak.

A városban befejezték a zsidó lakások ingóságainak leltározását, lepecsételését, majd megkezdtek — szoldateszka igények kielégítése után — a kiutalásokat. Butort és egyéb ingóságot nagyrészt csak azokban a lakásokban hagytak, ahová katonák költöztek be. A vagyontárgyak elhelyezésére külön-külön raktárakat jelölték ki. Az elszállítás közben e tárgyak nagyrésze már hasznavehetlenné vált.

Ezzel egyidejűleg megkezdtek az elrejtett vagy megőrzésre adott vagyontárgyak felkutatását. E célból a táborban a magyar csendőrség nyomozói több n-pig tartó vallaást folytattak. Fondorlatos és kegyetlen kintásokkal igyekeztek vallomásra bírni a lajstromozott zsidó személyiségeket.

Miután beavatott rendőrségi körökben ismertté vált, hogy a zsidóságot egyelőre ismeretlen utiránnyal el fogják szállítani a városból, detektívek jelentek meg a hitközségben és a segély-alapot, 49.200 pengőt elszállították. Ugyanakkor beidéztek a Zsidó Tanács tagjait és valamennyiüket internálták.

Ezzel a kolozsvári zsidó társadalom végleg összeomlott. Megkezdődött a zsidók Németországba való elhurcolása.

László Béla

HIREK

Letartóztaták a román fasiszta kormányok minisztereit

BUKAREST, november 14. A bukaresti állambiztonsági rendőrség a belügyminiszter rendeletére letartóztatta az 1940-1944 években működött diktatórikus kormányok összes minisztereit.

A romániai németeknek több mint fele elveszti állampolgárságát. Román kormánykörökben megerősítik, hogy törvényvel szabályozzák a romániai szász hitleristák helyzetét. A javaslat drasztikus rendelkezéseket tartalmaz azok ellen a szászok és svábok ellen, akik a romániai német uralom idején az állam irányában ellenséges magatartást tanúsítottak. Ennek a törvénynek az alapján a magát német népi származásának valló lakosság 55 százaléka elveszti román állampolgárságát.

PROF. DR. VERESS FERENC rendelkezéseit bőr- és nemibetegeknek újból megkezdte. Rendel. d. u. 3-4-ig a Bőr-klinikán, d. e. 10-12-ig Jókai-utca 5. sz. alatt. 216

A bádogos és lényomó ipari szakosztály 1944. október 16-án, csütörtökön délután 3 órakor újjászervező gyűlést tart az Ipartestület helyiségében, Karolina-tér. Pontos megjelenést kér a vezetőség. 453

Az Ursus-sörgyár felkéri mindazokat, akiknél üres sörös-hordók és üvegek vannak, hogy azt közölni sziveskedjenek, mert ellenkező esetben házanként hatóságai segédlettel fogjuk azokat felkutatni és edényeink rejteteit ellen a törvényes eljárást megindítani. Nyomravezetőket jutalmazunk. Ursus-sörgyár.

Köszönetnyilvánítás. Ezuton mondunk köszönetet mindazoknak, akik teley/hetetlen vejem Dely Andor és Dely Ronald temetésén öfletűkkel fujaldunkat igyekeztek enyhíteni. A gyászoló család. Marton Dénes és neje.

Kinek kell tűzifa? A Közellátási hivatal tűzifaosztálya (Farkas-utca 4.) utalványt ad ki a Szent János-kuti erdőben tárolt hasábfára. Az elszállítás csak kézikocsival történhetik.

Csalók gyűjtenek adományokat a szentpéteri népiskola céljaira. Az igazgatóság felhívja a közönséget, hogy a gyűjtőket adja át a rendőrségnek.

Az ollávozottak és elhurcoltak ingóságait azok őrzői, átvevői és jelenlegi birtokosai 16-ig jelentésk be a kerületi kirendeltségeken. Akinek tudomása van ilyen vagyontárgyak hollétéről, az is köteles ezt írásban jelenteni törvényes következmények terhe mellett.

Mozgalmak indult a KAC újjászervezésére. Az évtizedeken át sikeresen szerepelt KAC labdarugó szakosztályának tagjai felhívással fordulnak a játékosokhoz, hogy csütörtökön délután 3 órakor az „Unio” helyiségében (Unio-utca) szervezkedő ülésre jelenjenek meg.

Zilahy „Tűzmadár”-a a színházban. Zilahy Lajos Tűzmadár című darabjának műsorralüzését nem tartjuk korszerű ötletnek. A szerző ugyan látja a felső polgári körök erkölcsi po-ványát, az annyi bátorsága már nincsen, hogy ezt ki is mutassa. A darab iránt csekély érdeklődés mutatkozik a közönség részéről, ami egészen értheő. Az a társadalmi réteg, amelyik magáévá teszi ezt a darabot, a kiürítéskor el-távozott Kolozsvárról, vagy amennyiben még közülök néhányan itt vannak, nem igen van kedvük színházba járni.

A Magyar Színház előadása November 15-én, szerdán: Tűzmadár. November 16-án csütörtökön: Népszerű hangverseny.

Megszűnt az étkezési gondja, a „KISPIPA” vendéglőben menürendszer alapján ebédelhet. Telak Pál-u. 2. sz. Mátyás-báz mellett.

Demeter polgármester nyilatkozata a közmunkák megszervezéséről

Megalakult a MADOSz kolozsvári földészszakosztálya

Vasárnap délután tartotta meg a MADOSz hóstáti földészszakosztálya alakuló gyűlését.

Zágoni Szabó József elnök megnyitóját követően a MADOSz részéről Fodor-Pataky Ádám ismertette a demokrata célkitűzéseket. A jelenlevők tudomására hozta, hogy a MADOSz Tárkányi Ferenc és Zágoni Szabó István kigazdátat küldte ki a város ideiglenes bizottságába.

„A földészszakosztály megalakulása azért szükséges — mondotta Fodor-Pataky Ádám —, hogy ezentúl a földészek saját maguk intézzék saját sorsukat, ne pedig felülről irányítsák őket, mint a múltban.“

Számos földész-felzárólás után dr. Demeter János polgármesterhelyettes emelkedett szólásra. „Mikor panaszainkat előadjuk, — kezdte beszédét — ne feledjük el, hogy háboru van és ne feledjük el, hogy a mi politikusaink és államvezetőink sodortak minket ebbe a háboruba.“

Ezek után rátért a közmunkák ügyére: „Városunk egyes részei a háboru következtében a pusztulás képét mutatják. A helyreállítás munkáját senki el nem végzi helyettünk. A város minden egyes lakosának részt kell venni ebben a munkában. Sokan még ma is szabotálják rendelkezéseinket, abban a hitben, hogy a mai rendszer ideiglenes. Ezek nagyon tévednek. Kijelenthetem, hogy ide többé olyan uralom nem jöhet, melyben a város lakóinak ne lenne szava. A szabotálók ellen szigorúan fogunk eljárni. A közmunkákat katonai alapokra fektettük. Egyelőre 18—24 évig egyheti helyi közmunkára hívjuk be az ifjúságot. A munka reggel hét órától este hat óráig tart. Ha a város normális életének helyreállítására ez nem lesz elegendő, további korosztályokat fogunk mozgósítani.“

„A közfuvarigazságosan fogjuk mindenkire kiróni. A közfuvar addig fog tartani, míg a szegény népreteg faellátását nem tudjuk saját városi járműveinken biztosítani.“

A közrend helyreállításával kapcsolatban közölte a polgármester, hogy a helyzet állandóan javul. Az orosz katonai parancsnoksággal állandó tárgyalások folynak a végleges és teljesen kielégítő megoldás érdekében.

„Sok nehézség van — fejezte be nyilatkozatát a polgármester — de a város felelős vezetői mindent elkövetnek, ami erejükből telik. A város lakóinak közreműködése meggyorsíthatja az élet helyreállításának ütemét.“

A polgármester nyilatkozatát nagy megnyugvással vette a jelenlevő gazdátársadalom. Ezután a MADOSz mérési községi tagozata nevében Simon István szólott a hóstáti testvérekhez.

„Nem találhatunk szót, hogy megköszönjük a Madosznak azt, amit értünk, a földművés társadalomért tett eddig. A magyar nép sokat csalódott eddig vezetőiben, de most látjuk, hogy azok vették kézbe a nép ügyét, akik velünk egyetértésben, a mi meghallgatásunkkal és segítségünkkel akarják megoldani a mi kérdéseinket. A kezek kinyultak a legkisebb kunyhóig, de nekünk is meg kell tennünk a magunkét. Le kell rombolni a válaszfalakat, melyet a kétholdas és a huszholdas gazda közé emelt a rendszer. Ez a testvériség, a

demokratikus szellem az az alap, melyen a mi új társadalmi rendünk felépül. Halával tartozunk a Vörös Hadseregnek, amely letörte a mi bilincseinket.“

Végül a földész szakosztály megválasztotta vezetőségét. — Tagjai: Tárkányi Ferenc, Zágoni Szabó István, Szilágyi József, Szabó Gyula és Hatvani Samu. Ezenkívül 14 tagú intéző bizottságot választottak. A gyűlés elhatározta, hogy állandó irodát szervez a Buuai Nagy Antal-utcai gazdasági egyesület helyiségében.

JÓZSA BÉLA EMLÉKÉRE

November 23-ikán lesz egy éve, hogy Józsa Bélát, az antifasiszta mozgalom egyik legkiválóbb erdélyi harcosát, a Gestapo magyar csendőrigényeinek Szamosfalván halálra kirozták. Az évfordulóra Józsa Béla-emlékbizottságot kezdeményezünk s felhívjuk Józsa Béla kommunista és szociáldemokrata, valamint szakszervezeti és békepárti munkatársait, továbbá az antifasiszta írókat és művészeket, hogy testületileg jelentsék be részvételüket szerkesztőségünk útján az emlékbizottság megalakításában.

Kérjük mindazokat, akik Józsa Béla élettrajzához adatokat tudnak szolgáltatni, nevezetesen azokat, akik Józsa Bélát a csendőrnemzők elől rejtgették, hogy bujdosása és letartóztatása körülményeit írásban azonnal közöljék szerkesztőségünkkel. Minden adat fontos. Különösen az olyan részletek, amelyekből fény derülhet a gyalázatos gyilkosság körülményeire és a gyilkosok személyére.

Össze akarjuk állítani Józsa Béla élettrajzát s ki akarjuk adni könyv alakban Józsa Béla antifasiszta írásait is. Kérjük ezért mindazokat, akik akár nyomtatott, akár kézíratos formában Józsa Béla-cikkeket vagy leveleket őriznek, juttassák el ezeket sürgősen szerkesztőségünkbe.

A Józsa Béla-emlékbizottság november 23-ikán nyilvános ünnepélyen emlékezik meg Józsa Béla szellemi örökségéről. Az ünnepség részleteit kellő időben közzéteszük.

A Világosság szerkesztősége.

Minden 18—25 éves férfi köteles azonnal közmunkára jelentkezni

A polgármesteri hivatal az alábbi felhívást bocsátotta ki:

Minden 18—25 éves férfi köteles azonnal jelentkezni a polgármesteri hivatal II. sz. szobájában a közmunkára szóló behívójának átvételé végett.

Kivételt képeznek azok, akik hadiüzemekben vagy a

város és vármegye közigazgatásánál, illetve közüzemeknél tényleges szolgálatot teljesítenek.

A jelentkezők csak a város területén teljesítenek munkaszolgálatot. — A közmunka reggel 7-től este 6 óráig tart megfelelő ebéd-szünettel.

A magyar főiskolások a demokrácia szellemében vállalnak sorsközösséget a román diáksággal

A fasiszta uralom alól felszabadult Kolozsvár haladó szellemű diáksága levelet kapott a szebeni román demokrata diákság vezetőjétől, aki a maga és társai nevében üdvözlét küld minden demokrata, haladó szellemű főiskolásnak.

Ezzel a hírrel kapcsolatban a kolozsvári demokrata diákság szükségesnek tartja közölni, hogy ő is ebben a szellemben közelebb áll a munkához. Első lépésük a múlt őszinte feltárása, hogy így minden terhelő nyügtől felszabadult, dolgozhassanak tovább az erdélyi népek hasznára és gyarapodására.

Az elmúlt négy év alatt a Kolozsvári Magyar Diákok Szövetsége (KMDSz) nem abban a szellemben képviselte a főiskolai hallgatókat, amelyre Erdélyi népek évszázados történelme kötelezte.

A diákegyesület elvakultságában azt hitte, hogy a nemzetiségű diákok kidobásával, nemzetiségű diákok kirozgatásával és román intézmé-

nyek ablakainak beverésével meg lehet oldani a magyar tömegek egyre súlyosbodó és mindvégig megoldatlan szociális problémáit.

A felszabadított Kolozsvár magyar ifjúsága szakít ezzel a múlttal, annak szellemével és vezetőivel. Sorraiból kizárja őket, szellemüket kizárja a diákság lelkéből.

Együtt akarunk dolgozni román testvéreinkkel — hangzik nyilatkozatuk —, akiknek felénk nyújtott jobbát csak akkor fogadhatjuk el, ha a magunk portáján mindent kitakarítottunk, ami a múlt emlékeztet. Ezentúl Erdélynek szabadda és boldogga teteléről küzdő ifjaink együttműködése előtt semmilyen akadály nem lehet. Hiszünk és tudjuk, hogy ez az ifjúság meg fogja teremteni azt az országot, ahol az évszázadok óta Dózsa György, Budai Nagy Antal és Horia forradalmi an együttvérvő és együtt szenvedő népek újabb évszázadokra megtalálják a békes együttélés formáit.

Tájékoztató a népszámlálásról

KOLOZSVAR, november 14. Mint ismeretes, az egyik főispáni falragasz közölte, hogy záros határidőn belül a város és megye területén népszámlálást tartanak. Megkérdeztük a város egyik főtisztviselőjét, hogy miképpen történik a városi lakosság összeszámlálása. Kérdésünkre a következő felvilágosítást kaptuk: A városi hatóságok a népszámlálás levezetésére, illetve megszervezésére bizottságot állított össze szakemberekből. A bizottság nyomtatványt szerkesztett s azokat megfelelő szervezet útján eljuttatják a családokhoz. A nyomtatvány kitöltésére vonatkozó utasítást is mellékelnek. A kitöltött nyomtatványokat ugyancsak a szervek gyűjtik össze később. A népszámlálási ívek kiosztásáig a közönség nem köteles semmilyen idevonatkozó bejelentést tenni.

Tanárok, tanítók, felkészültek s szerdán 2 órakor jelenjenek meg a városházán a népszámlálás kapcsolatos munkálatok megbeszélésére.

ISKOLÁINK

PÉLDAMUTATÁS

Egy héttel ezelőtt történt. Megálltam az egyik állami népiskola előtt. A kapu tárva-nyitva volt, Kellemeilen szag köszöntött. Beljebb merészkedtem. Szörnyű látvány tárult elém. Szalma, piszok, szétdobált légo-sisakok, törött ablakok, ágyak és sok-sok minden más... Az elmúlt világnak mintha minden szemét ide, erre az egy helyre hordta volna valamilyen őrgeleges szél. Lemondóan intettem. Itt sem lesz tanítás jó ideig.

Most, egy hét után, ismét arra jártam. A kihalt iskolából hangok szűrődtek ki. Benéztem. Az udvaron nagyobb fiúcskák óriás szemétrakást égettek. Beljebb mentem. Tanterem, folyosók kiséperve. Az emeleten benyitottam egyik terembe. Hosszu létra legtelején, festő papírsisakkal a a fején, mesterien meszelt valaki. Megszólítottam: ha itt befejezi a munkát, nem jönne hozzám is festeni? Elnevette magát.

— Sajnálom — mondta — mivel a tanítók szakszervezetébe tartozom, nem hiszem, hogy a festők szakszervezete jó néven venné kontárkodásomat... —

Nevelve szabadkoztam én is. Akkor vettem észre, hogy az ablakokat mosó női alakok között ismerős arc mosolyog felém és már kérdezte is: minket nem szerződlet? Kéji ismerősöm tanítónő és a többi is az. Így dolgozunk, mondták és ha a szülők is segítenének egy-egy órát, talán máj el is készültünk volna.

Nem kell ide bővebb magyarázat. Megértjük mindannyian. Tanító, gyermek egyaránt állt oda, hogy a jövő legfontosabb helyét az új világban tisztán és egészségesen adhassák át rendezettségnek. Az 5-ös számú állami népiskola tanítói és tanulói hősiesség példát mutattak.

Kőrösy Klára

A Magyar-utcai református polgári iskola igazgatója felhívja az intézet tanárait és növendékeit, hogy a hó 15-én és 16-án, szerdán és esztörtökön délelőtt 9—12 órák között jelentkezzenek az iskola helyiségében a beiratkozások megújítására. Azok a tanulók, akik már beiratkoztak, beiratkozási nyugtájukkal a fenti időben újra jelentkezzenek újabb számbavételre.

